

Lietuvos psichologų kongresas

Recenzuota kongreso
medžiaga

2025 m. balandžio 25-26 d.
Vilnius

Lietuvos
psichologų
sąjunga

VILNIAUS UNIVERSITETO LEIDYKLA

Filosofijos
fakultetas

EuroPsy
Akredituotas renginys 2025/062

Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai:

Lietuvos psichologų sąjunga
Vilniaus universitetas

Mokslo komitetas (pranešimų santraukų recenzentai ir mokslinės programos sudarytojai):

prof. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė (pirmininkė) (VU)
doc. dr. Arvydas Kuzinas (MRU)
prof. dr. Dalia Antinienė (LSMU)
doc. dr. Giedrė Širvinskienė (LSMU)
prof. dr. Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė (VDU)
doc. dr. Loreta Gustainienė (VDU)
doc. dr. Raimonda Petrolienė (LPS)
prof. dr. Reda Gedutienė (KU)
prof. dr. Rimantas Vosylis (MRU)
doc. dr. Roma Šimulionienė (KU)
prof. dr. Saulė Raižienė (VU)

Organizacinis komitetas:

Aina Adomaitytė (LPS)
Skaistė Jurevičienė (LPS)
Gabrielė Gudynaitė (VU)
prof. dr. Antanas Kairys (VU)
dr. Marija Turlinskienė (VU)
doc. dr. Raimonda Sadauskaitė (pirmininkės pavaduotoja) (VU)
doc. dr. Olga Zamalijeva (pirmininkė) (VU)

Už pranešimų turinį atsako pranešimų autoriai. Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su pranešimų santraukų kokybe ar informacijos tikslumu.

Copyright © 2025 [Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė, Olga Zamalijeva]. Published by Vilnius University Press
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.
<https://doi.org/10.15388/LPK2025>

Vilniaus universiteto leidykla,
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
Knygos internete *knygynas.vu.lt*
Mokslo periodikos žurnalai *zurnalai.vu.lt*

SUICIDIŠKUMAS IR KITI PSICHIKOS SVEIKATOS RIZIKOS RODIKLIAI TARP NEHETEROSEKSUALIŲ STUDENTŲ LIETUVOJE

SUICIDALITY AND OTHER MENTAL HEALTH RISK INDICATORS AMONG NON-HETEROSEXUAL STUDENTS IN LITHUANIA

Jokūbas Gužas* (Vilniaus universitetas).

* jokubas.guzas@fsf.vu.lt

Įvadas. Tyrimai rodo, kad neheteroseksualūs žmonės pasižymi prastesne psichikos sveikata negu heteroseksualai. Tačiau Lietuvoje iki šiol nėra atlikta tyrimų apie neheteroseksualių žmonių psichologinę sveikatą. Šio tyrimo tikslas – įvertinti įvairių psichikos sveikatos rizikos rodiklių paplitimą tarp heteroseksualių ir neheteroseksualių studentų.

Metodai. Tyrime dalyvavo 2417 Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų (72% cislytės moterys). Iš jų savo seksualinę orientaciją kaip heteroseksualių nurodė – 1916, biseksualių – 372, homoseksualių – 129 tiriamieji. Tiriamųjų amžius buvo 18-29 metų ($M=21,63$). Tiriamieji apklausą pildė internetinėje platformoje. Anketą sudarė sociodemografiniai klausimai. Suicidiškumas įvertintas pasitelkus SBQ-R ir atskirais klausimais, depresija ir nerimas – PHQ-4, priklausomybės – AUDIT-C ir atskirais klausimais, psichologinė gerovė – PSO-5. Statistinei analizei naudota SPSS programa. Buvo taikytas Chi kvadrato kriterijus ir binarinė logistinė regresija.

Rezultatai. Daugiau neheteroseksualių studentų palyginus su heteroseksualiais pateko į rizikos grupę pagal įvairius psichikos sveikatos rodiklius: suicidiškumas (47,0 ir 75,5%), depresija (47,0 ir 57,6%), nerimas (53,6 ir 66,7 %), rizikingas alkoholio vartojimas (36,4 ir 44,6%), narkotinių medžiagų vartojimas (per paskutinį mėnesį 11,7 ir 15,7%, per paskutinius metus 14,9 ir 26,2%). Nebuvo rasta reikšmingų skirtumų įvertinus psichologinę gerovę ir tabako gaminių vartojimą. Palyginus su heteroseksualiais studentais neheteroseksualūs pasižymėjo vidutiniškai 3,5 karto didesne suicidiškumo rizika, 2,0 – narkotinių medžiagų vartojimo (per paskutinius metus), 1,7 – nerimo, 1,5 depresijos ir prastos psichologinės gerovės, 1,4 – narkotinių medžiagų vartojimo (per paskutinį mėnesį) ir alkoholio vartojimo rizika. Reikšmingų skirtumų negauta įvertinus tabako gaminių vartojimą. Detalesnė analizė parodė, kad didesne įvairių psichikos sveikatos rodiklių rizika pasižymėjo biseksualūs studentai lyginant su homoseksualiais ir heteroseksualiais.

Išvados. Atliktu tyrimu gauta, kad seksualinėms mažumoms priklausantys studentai pasižymi prastesne psichikos sveikata, įvairių rodiklių rizika panaši arba aukštesnė palyginus su kitais tyrimais. Didesnė neheteroseksualių žmonių psichikos sveikatos rizika siejama su jų patiriamais psichosocialiniais stresoriais. Tyrimo rezultatai parodė, kad neheteroseksualiems studentams Lietuvoje būdinga didesnė suicidinė, depresijos, nerimo, prastos psichologinės gerovės, alkoholio ir narkotinių medžiagų vartojimo rizika.

Pagrindiniai žodžiai: suicidiškumas; psichikos sveikata; neheteroseksualumas.